



# РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

---

04 грудня 2014 року

м. Київ

## Р І Ш Е Н Н Я

### № 63

Статтями 7, 8, 9 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" врегульовано питання щодо здійснення правосуддя в Україні на засадах рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом незалежно від раси, кольору шкіри, мови, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних та інших ознак. Усім суб'єктам правовідносин гарантується захист їх прав, свобод і законних інтересів незалежним і безстороннім судом, утвореним відповідно до Закону.

Згідно зі статтею 9 («Доступність») Конвенції про права інвалідів *держави-учасниці повинні вживати належних заходів щодо забезпечення інвалідам доступу на рівні з іншими до фізичного оточення, транспорту, інформації тощо, у тому числі до будівель, усунувши перешкоди, які заважають цій доступності.*

У 2010 році для України набрали чинності Конвенція про права інвалідів та Факультативний протокол до неї, підписані 13 грудня 2006 року та ратифіковані Законом України «Про ратифікацію Конвенції про права інвалідів і Факультативного протоколу до неї» від 16 грудня 2009 року № 1767.

Відповідно до статті 13 («Доступ до правосуддя») Конвенції про права інвалідів *інваліди повинні мати доступ до правосуддя на рівні з іншими суб'єктами правовідносин.*

Слід зазначити, що забезпечення доступу до приміщень судів маломобільних груп населення (далі – МГН), у тому числі інвалідів усіх категорій, та створення для них в приміщеннях судів відповідних умов є однією із складових проблем належних службових приміщень судів.

Одним із стратегічних завдань плану розвитку судової влади на 2013–2015 роки, затверджених Радою суддів України, схвалених XI черговим з'їздом суддів України та підтриманих рішенням XII позачергового з'їзду суддів України від 25 вересня 2014 року є забезпечення реалізації права громадян на доступ до правосуддя, підвищення відповідності приміщень суду потребам судової системи для забезпечення своєчасного та ефективного відправлення правосуддя, зокрема, створення належних умов для перебування громадян у приміщеннях судів та належні умови роботи суддів і працівників апарату суду, а також забезпечення належного доступу до приміщень суду, судової інформації, участі в судовому процесі людей з особливими потребами (завдання 4 «Доступ до правосуддя» Стратегічного плану).

Однак, розв'язання нагальної проблеми забезпечення судів належними приміщеннями відбувається повільно через ряд об'єктивних причин, однією з яких залишається обмежений обсяг фінансування робіт з будівництва, реконструкції та капітального ремонту. Недостатній обсяг капітальних видатків робить неможливим і придбання приміщень відповідної площі на ринку нерухомості.

У зв'язку з цим переважна більшість судів продовжує розміщуватися в приміщеннях, де в першу чергу через недостатню площу відсутня можливість створити належні умови для здійснення судочинства та забезпечити відповідні умови для суддів, працівників, учасників судового процесу, а також відвідувачам судової установи.

Протягом останніх років ситуація із забезпеченням належними приміщеннями судів, організаційне забезпечення яких здійснює ДСА України, поволі покращується.

Судами та територіальними управліннями Державної судової адміністрації України на місцях вживаються всі можливі заходи стосовно забезпечення доступності приміщень судів для МГН, зокрема, проводиться інструктаж працівників апаратів судів, а також представників охоронних структурних підрозділів відносно правил поведіння, надання допомоги та сприяння маломобільним групам населення. У деяких судах створені групи відповідальних працівників для надання допомоги таким особам. Також з метою покращення навичок спілкування та роботи з особами із особливими потребами, які звертаються до суду за захистом своїх прав, проведено відповідні семінари-тренінги для працівників апаратів судів. Деякими судами проведено опитування громадян з приводу того, чи задоволені вони роботою суду та доступністю до правосуддя. За результатами цих опитувань визначені проблемні питання та наразі вживаються заходи із вдосконалення роботи судової установи.

Для людей з вадами зору в судах започатковано застосування інформації шрифтом Брайля (інформаційні таблички з напрямком руху, назвами судів, кабінетів, залів тощо) та маркування перепадів підлоги (нанесення фарбою яскраво-жовтого кольору попереджувальних смуг на сходинки тощо).

Разом з тим слід зазначити, що якщо проблеми інвалідів з вадами слуху та зору можливо вирішити в існуючих приміщеннях судів шляхом їх обладнання засобами звукової інформації (аудіозасоби – звукові інформатори, текстofони, диктофони), тактильної інформації (тексти, вказівники та клавіатура зі шрифтом-абеткою Брайля), візуальної інформації (тексти, вказівники великим шрифтом, текстofони), то проблемні питання зі створення в судах комфортних та зручних умов перебування МГН, а саме: обладнання ліфтів, підйомників, санітарно-гігієнічних приміщень для маломобільних груп населення, безперешкодного проїзду інвалідного візка коридорами установи шляхом розширення дверних прорізів та коридорів, зняття порогів тощо, залишаються в більшості приміщень судів невирішеними, оскільки це неможливо зробити без проведення робіт з реконструкції, капітального ремонту або нового будівництва.

При цьому, реалізація зазначених заходів потребує значних коштів, у тому числі для виконання доручення Президента України від 23 жовтня 2012 року № 1-1/2850 у частині обладнання, з урахуванням державних будівельних норм, будівель, приміщень судів пандусами та кнопками виклику для забезпечення безперешкодного доступу до приміщень судів, зручності та комфортності перебування в судах осіб з обмеженими фізичними можливостями, громадян

похилого віку, інших маломобільних груп населення. Однак, Законом України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» капітальні видатки судам не передбачені.

На сьогодні 17,8% пандусів обладнані з урахуванням вимог державних будівельних норм України. 27,4% існуючих конструкцій – не відповідають визначеним вимогам (як приклад – металеві направляючі на сходах без поручнів), що унеможливило безпечне самостійне користування інвалідом цією конструкцією та змушує його звертатися за допомогою до сторонніх осіб. Зазначені конструкції потребують модернізації (у разі її доцільності) або повної заміни, що в більшості випадків потребує значних капітальних вкладень.

Облаштування на входах пандусів потребують 30% судів. Разом з тим 24,8% судів не потребують пандусів, оскільки вхід розміщується на рівні тротуару або встановлення пандусу є технічно неможливим через ряд об'єктивних причин (будівля є пам'яткою архітектури, щільність забудови, вузькість тротуару тощо).

Крім зазначеного, кнопки виклику (переговорні пристрої), які розташовані на прийнятній для МГН висоті (у т. ч. для інваліда на візку), мають 43% судів. Можливість пропуску інвалідного візка через турнікет або рамку стаціонарного металодетектора забезпечено у 21% судів, для осіб з інвалідністю облаштовано місця для ознайомлення з матеріалами справи в 37% судів.

У зв'язку з наведеним слід наголосити, що приміщення всіх судів потребують вжиття додаткових заходів, пов'язаних з їх пристосуванням під потреби маломобільних груп населення, та створення для них у судах комфортних умов перебування.

Заслухавши та обговоривши інформацію члена Ради суддів України - голови Комітету адміністрування та організаційного забезпечення діяльності суду Алейнікова Г.І. щодо аналізу забезпечення доступності суду та судової процедури для інвалідів та інших соціальних категорій населення, відповідно до статей 113, 114, 127 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Положення про Раду суддів України, затвердженого X позачерговим з'їздом суддів України 16 вересня 2010 року (із наступними змінами), Рада суддів України

#### **в и р і ш и л а :**

1. Інформацію члена Ради суддів України - голови Комітету адміністрування та організаційного забезпечення діяльності суду Алейнікова Г.І. щодо аналізу забезпечення доступності суду та судової процедури для інвалідів та інших соціальних категорій населення узяти до відома.

2. Державній судовій адміністрації України, у межах фінансування, здійснити заходи із забезпечення доступності суду та судової процедури для інвалідів та інших соціальних категорій населення та звернутися до Кабінету Міністрів України з метою врахування видатків на ці потреби у проекті Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік».

3. Головам судів загальної юрисдикції розробити та вжити заходів, що не потребують фінансових вкладень, із забезпечення доступності суду та судової процедури осіб з обмеженими фізичними можливостями, громадян похилого віку, інших маломобільних груп населення, та визначити відповідальних осіб у судах за

забезпечення прав цих осіб з призначенням слухання таких справ, за можливості, в залах на перших поверхах судів.

**Секретар  
Ради суддів України**



**А.М. Марцинкевич**